

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Davida Hípšra a JUDr. Jana Passera v právní věci žalobce: **M. A. T.**, zastoupeného Mgr. Markem Čechovským, advokátem se sídlem Václavské nám. 21, Praha 1, proti žalovanému: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem při Ministerstvu vnitra, nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 22. 9. 2010, čj. MV-47852/VS-2010, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. 2. 2014, čj. 5 A 243/2010 - 44,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 5. 2. 2014, čj. 5 A 243/2010 – 44, **se zrušuje.**
- II.** Rozhodnutí ministra vnitra ze dne 22. 9. 2010, čj. MV-47852/VS-2010, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III.** Žalovaný **je povinen** uhradit žalobci na nákladech soudního řízení částku 21 036 Kč, ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám zástupce žalobce Mgr. Marka Čechovského, advokáta se sídlem Václavské nám. 21, Praha 1.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 24. 2. 2010, čj. OAM-7521-21/TP-2009, žalovaný zamítl žádost žalobce o povolení k trvalému pobytu podle § 87k odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky ve znění účinném v době řízení o žádosti (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).

[2] Žalobce podal proti uvedenému rozhodnutí rozklad, který ministr vnitra zamítl rozhodnutím ze dne 22. 9. 2010, čj. MV-47852/VS-2010 (dále též „napadené rozhodnutí“).

II.

[3] Žalobce podal proti rozhodnutí ministra vnitřní žalobu k Městskému soudu v Praze. Městský soud žalobu zamítl. Ve věci bylo nesporné, že žalobce byl před podáním žádosti o povolení k trvalému pobytu pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 5 let a 6 měsíců a trestu vyhoštění, a to za spáchání trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1 a 4 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona (dále jen „trestní zákon“) ve stadiu pokusu ve formě spolupachatelství, a že prezident republiky udělil žalobci milost z humanitárních důvodů. Prezident republiky žalobci udělil milost a prominul zbytek uloženého trestu (včetně trestu vyhoštění) s účinky zahlazení. Nelze však popřít, že žalobce spáchal na českém území úmyslný trestný čin, pro který mu soud uložil nepodmíněný trest odnětí svobody a trest vyhoštění. Ačkoli lze souhlasit se žalobcem, že od spáchání trestného činu uplynula delší doba, nelze přehlédnout, že část této doby žalobce strávil ve výkonu trestu a že nevykonaný trest mu byl prominut až v dubnu 2008. Žalobce podal žádost o povolení k trvalému pobytu již v srpnu 2009. S ohledem na to, že se žalobce se dopustil závažného úmyslného trestného činu a byl za něj odsouzen k vysokému nepodmíněnému trestu odnětí svobody, byl podle městského soudu důvodný závěr žalovaného, že by žalobce mohl závažným způsobem ohrozit veřejný pořádek.

[4] Úvaha žalovaného byla podle městského soudu správná i z hlediska toho, že zákon nehovoří o podmínce „čistého trestního rejstříku.“ Dle § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je totiž významné, zda existuje důvodné nebezpečí, že by žadatel mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek. Odsouzení k nepodmíněnému trestu za trestný čin spáchaný na českém území odůvodňovalo nebezpečí, že by žalobce mohl závažným způsobem narušit veřejný pořádek. Soud také zdůraznil, že správní orgány aplikovaly uvedené ustanovení na žalobcův případ vzhledem k jeho osobnímu chování. Nejednalo se o nepřípustnou generální prevenci. Žalobce rovněž mohl na českém území nadále pobývat z titulu povolení k dlouhodobému pobytu. Nedošlo ani k zásahu do jeho soukromého a rodinného života, jakkoliv je zřejmé, že režim trvalého pobytu přináší cizinci oproti režimu dlouhodobého pobytu mnohá usnadnění.

III.

[5] Stěžovatel podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost. Namítl, že městský soud a žalovaný nesprávně interpretovali neurčitý právní pojem „závažné narušení veřejného pořádku“. Žalovaný postavil názor o hrozbě narušení veřejného pořádku pouze na tom, že stěžovatel byl pravomocně odsouzen k trestu odnětí svobody a vyhoštění za trestnou činnost spáchanou v roce 1997, tedy více než 13 let před napadeným rozhodnutím.

[6] Při aplikaci výhrady veřejného pořádku je nutno pečlivě zvažovat výsledky provedení dokazování v kontextu stěžovatelovy situace. Stěžovatel zdůraznil dobu od spáchání trestného činu a to, že prezident republiky udělil stěžovateli milost s účinky zahlazení již v roce 2008. I kdyby trest nebyl zahlazen, není možné pouze z důvodu odsouzení tvrdit, že stěžovatel představuje aktuální a závažné ohrožení veřejného pořádku České republiky. Stěžovatel žije na českém území více než 30 let, má zde plné rodinné zázemí a vyjma shora uvedené věci nebyl nikdy trestně stíhán, ani nespáchal přestupek. Jeho zdravotní stav je navíc dlouhodobě velmi komplikovaný.

[7] Žalovaný nespécifikoval, v čem spatřuje ve stěžovatelově případě existenci skutečného, aktuálního a dostatečně závažného ohrožení, kterým je dotčen základní zájem společnosti. U stěžovatele totiž není důvod předpokládat, že bude v budoucnu porušovat právní předpisy.

[8] Stěžovatel také zdůraznil, že mu nebyl trvalý pobyt dosud udělen, navzdory opakovaným žádostem, ačkoli od údajné trestné činnosti uplynuly další tři roky. Správní orgány zamítaly jeho žádosti s odkazem na předchozí negativní rozhodnutí a probíhající soudní řízení. Setrval na názoru, že neudělením trvalého pobytu jsou výrazně ovlivněna jeho práva a právní postavení. Jeho zdravotní stav je komplikovaný a nemůže být bez trvalého pobytu účastníkem veřejného zdravotního pojištění.

IV.

[9] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

V.

[10] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[11] Kasační stížnost je důvodná.

[12] Nejvyšší správní soud musel přisvědčit kasační námitce, která poukazuje na účinky zahlazeného odsouzení k nepodmíněnému trestu odnětí svobody a trestu vyhoštění. Ministr vnitra přisvědčil názoru žalovaného, že ačkoli stěžovatel „nemá v současné době záznam v rejstříku trestů a je považován za trestně zachovalého, přece jen se v minulosti dopustil trestného činu“. Ministr vnitra bezvýhradně přijal premisu, že zahlazení odsouzení nebrání zohlednit při úvaze o splnění podmínek pro udělení trvalého pobytu právě to, že se stěžovatel dopustil trestného činu a byl za něj pravomocně odsouzen. To ministr vnitra považoval za objektivní skutečnost a „vzhledem k povaze spáchaného trestného činu“ shledal správným zamítnutí žádosti o trvalý pobyt z důvodu nebezpečí narušení veřejného pořádku závažným způsobem. Rozhodně podle něj není ve veřejném zájmu, aby povolení k trvalému pobytu bylo vydáno cizinci, který spáchal trestný čin, za který byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.

[13] Rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení trvalého pobytu i rozhodnutí o rozkladu se podrobněji nezabývají tím, zda a jaké důsledky má mít skutečnost, že k prominutí dosud nevykonané části nepodmíněného trestu odnětí svobody a trestu vyhoštění došlo s účinky zahlazení. Žalovaný sice připouští, že se v důsledku toho hledí na stěžovatele jako na trestně zachovalého, přesto bez podrobnější úvahy o významu této skutečnosti oponuje, že se stěžovatel trestného činu objektivně dopustil a byl za něj odsouzen.

[14] Ve věci není sporu, že stěžovatel byl rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 28. 6. 2004, sp. zn. 4 T 12/2003 ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 4. 2006, sp. zn. 12 To 17/2006 odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce 5 let a 6 měsíců a k trestu vyhoštění, za trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1 a odst. 4 zákona č. 140/61 Sb., trestního zákona (dále jen „trestní zákon“) ve stádiu pokusu. Rovněž není pochyb, že nevykonaný zbytek trestu odnětí svobody a trest vyhoštění mu byl rozhodnutím prezidenta republiky ze dne 14. 8. 2008 prominut, a to s účinky zahlazení.

[15] Oprávnění prezidenta republiky k prominutí nevykonaného zbytku trestu vyplývá z čl. 62 písm. g) Ústavy České republiky, který v době rozhodnutí prezidenta republiky stanovil, že prezident republiky odpouští a zmírňuje tresty uložené soudem, nařizuje, aby se trestní řízení nezahajovalo, a bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo, a zahlazuje odsouzení. Podrobnější podmínky pro zahlazení rozhodnutí, účinky zahlazení rozhodnutí, jakož i procesní postup soudu v případech, kdy dochází k zahlazení soudním rozhodnutím, upravoval trestní zákon v § 69-70 a zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, v § 363-366.

[16] Trestní zákon obsahoval v § 70 odst. 1 pravidlo, že bylo-li odsouzení zahlazeno, hledí se na pachatele, jako by nebyl odsouzen. Shodné pravidlo je nyní v § 106 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Účelem této právní fikce je umožnit pachateli, aby po splnění určitých podmínek byly odstraněny nepříznivé důsledky jeho odsouzení, které přetrvávají i po výkonu trestu či ochranného opatření a které by mu mohly ztěžovat uplatnění v dalším životě (shodně Šámal, P. a kol. Trestní zákoník, 2. vydání, Praha: C.H.Beck, 2012, str. 1224). Slovní spojení „hledí se“ nelze interpretovat jinak, než jako obecnou povinnost nahlížet na pachatele tak, jako by nebyl odsouzen, jako na osobu bezúhonnou. Výjimky představují pouze případy, kdy právní předpis výslovně stanoví, že i k zahlázenému odsouzení je třeba přihlídnout při posouzení požadavku bezúhonnosti (srov. § 22 odst. 4 zákona č. 119/2002 Sb., o zbraních a střelivu).

[17] Jestliže právní předpisy stanoví, že se na pachatele, jehož trest byl zahlazen, hledí, jako by nebyl odsouzen, nelze důvody zamítnutí žádosti o trvalý pobyt spatřovat výlučně v odsouzení za spáchaný trestný čin. Pokud by byl takový postup možný, nebylo by žádného rozdílu mezi trestem sice vykonaným, avšak dosud nezahlázeným, a trestem, který již byl zahlazen. Specifikum projednávané věci je v tom, že k zahlázení odsouzení došlo nikoli soudním rozhodnutím po splnění podmínek stanovených trestním zákoníkem, ale rozhodnutím prezidenta republiky. Stěžovatel nemusel k zahlázení odsouzení vést po relativně dlouhou dobu 10 let řádný život [§ 105 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku]. Lze předpokládat, že chování žadatele během této relativně dlouhé doby by žalovaný rovněž hodnotil při úvaze o existenci nebezpečí, že by stěžovatel mohl závažným způsobem narušit veřejný pořádek. V případě prominutí zbytku trestu s účinky zahlázení rozhodnutím prezidenta republiky tomu tak však není a účinek zahlázení nastal již doručením rozhodnutí o prominutí trestu. V obou případech se však na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen a Nejvyšší správní soud neshledal důvod, proč by žalovaný neměl i v případě stěžovatele vycházet z této právní fikce.

[18] Městskému soudu je třeba přisvědčit, že zákon o pobytu cizinců nestanoví v souvislosti s žádostí o trvalý pobyt podmínku „čistého trestního rejstříku“. To však neznamená, že by jen z toho důvodu bylo možné nepřihlížet k existenci fikce, že je na pachatele nutno hledět, jako by nebyl odsouzen. Právní názor městského soudu by znamenal, že k účinkům uvedené fikce je třeba přihlížet pouze tehdy, pokud právní předpis vyžaduje trestní bezúhonnost žadatele. Tak tomu však není. Na žadatele je třeba nahlížet, jako by nebyl odsouzen, nejen v případech, kdy právní předpis vyžaduje rovněž splnění podmínky trestní bezúhonnosti, ale též (a tím spíše) tehdy, pokud právní předpisy nestanoví žadateli povinnost prokázat „čistý trestní rejstřík“. Není žádného důvodu nahlížet na žadatele jako na osobu nikoli bezúhonnou jenom proto, že právní předpis výslovně nestanoví v případě žádosti o trvalý pobyt požadavek trestní bezúhonnosti.

[19] Výše uvedené je tedy třeba uzavřít tak, že nelze zamítnout žádost o trvalý pobyt výlučně z důvodu odsouzení žadatele za trestný čin, pokud se v důsledku zahlázení odsouzení za uvedený trestný čin hledí na žadatele, jako by nebyl odsouzen. Nejvyšší správní soud proto zrušil podle § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížností napadený rozsudek městského soudu, věc mu však nevrátil k dalšímu řízení, neboť současně konstatoval, že pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí byly důvody již v řízení před městským soudem. Nejvyšší správní soud proto současně se zrušením rozsudku městského soudu postupoval podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. a zrušil jak rozsudek městského soudu, tak i žalobou napadené rozhodnutí. Věc však nevrátil k dalšímu řízení ministru vnitra, ale podle § 110 odst. 2 písm. a) a § 69 s. ř. s. Komisi pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců, která byla s účinností od 1. 1. 2011 zřízena změnou zákona o pobytu cizinců provedenou zákonem č. 427/2010 a která je nadřízeným správním orgánem žalovaného ve věcech, v nichž žalovaný rozhoduje v prvním stupni (§ 170a odst. 1 zákona o pobytu cizinců).

[20] Pokud Nejvyšší správní soud zruší rozhodnutí krajského (městského) soudu a současně i rozhodnutí žalovaného, rozhodne i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Náklady řízení o žalobě a náklady řízení o kasační stížnosti tvoří v tomto případě jeden celek a Nejvyšší správní soud rozhodne o jejich náhradě jediným výrokem vycházejícím z § 60 s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2008, čj. 1 As 61/2008 - 98).

[21] Žalobce měl ve věci úspěch, náleží mu proto náhrada důvodně vynaložených nákladů řízení proti žalovanému, který úspěch neměl (srov. § 60 odst. 1 s. ř. s.). Mezi náklady řízení (srov. § 57 odst. 1 s. ř. s.) patří zaplacené soudní poplatky za žalobu ve výši 2000 Kč (viz položka 14a bod 2 sazebníku soudních poplatků – přílohy zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění účinném do 31. 8. 2011) a za kasační stížnost ve výši 5000 Kč (viz položka 19 sazebníku soudních poplatků ve znění účinném od 1. 9. 2011), a dále odměna zástupce a náhrada jeho hotových výdajů stanovená podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Odměna zástupce byla stanovena za dva úkony právní služby v řízení před krajským soudem spočívající v převzetí a přípravě zastoupení a sepisu žaloby ve výši 2 x 2100 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. a), d) advokátního tarifu ve znění účinném do 31. 12. 2012], za jeden úkon právní služby dle advokátního tarifu účinného od 1. 1. 2013 ve výši 3100 Kč (účast u ústního jednání dne 5. 2. 2014) a 3 x 300 Kč jako paušální náhrada výdajů s těmito úkony spojenými (srov. § 13 odst. 3 advokátního tarifu); v celkové výši 8200 Kč. Za řízení před Nejvyšším správním soudem činí odměna zástupce 3100 Kč za jeden úkon právní služby spočívající v podání vyjádření ke kasační stížnosti [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu ve znění účinném od 1. 1. 2013], zvýšená o náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu); celkem tedy 3400 Kč. Jelikož je zástupce žalobce plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se částka odměny za zastupování a náhrad podle § 57 odst. 2 s. ř. s. o částku této daně, která v nynější věci činí 2436 Kč [sazba daně činí dle § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty 21 %]. Celkem tedy žalobci náleží náhrada nákladů řízení ve výši 21 036 Kč. Žalovaný je povinen uhradit žalobci uvedenou částku ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, a to k rukám jeho zástupce.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 26. ledna 2015

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu